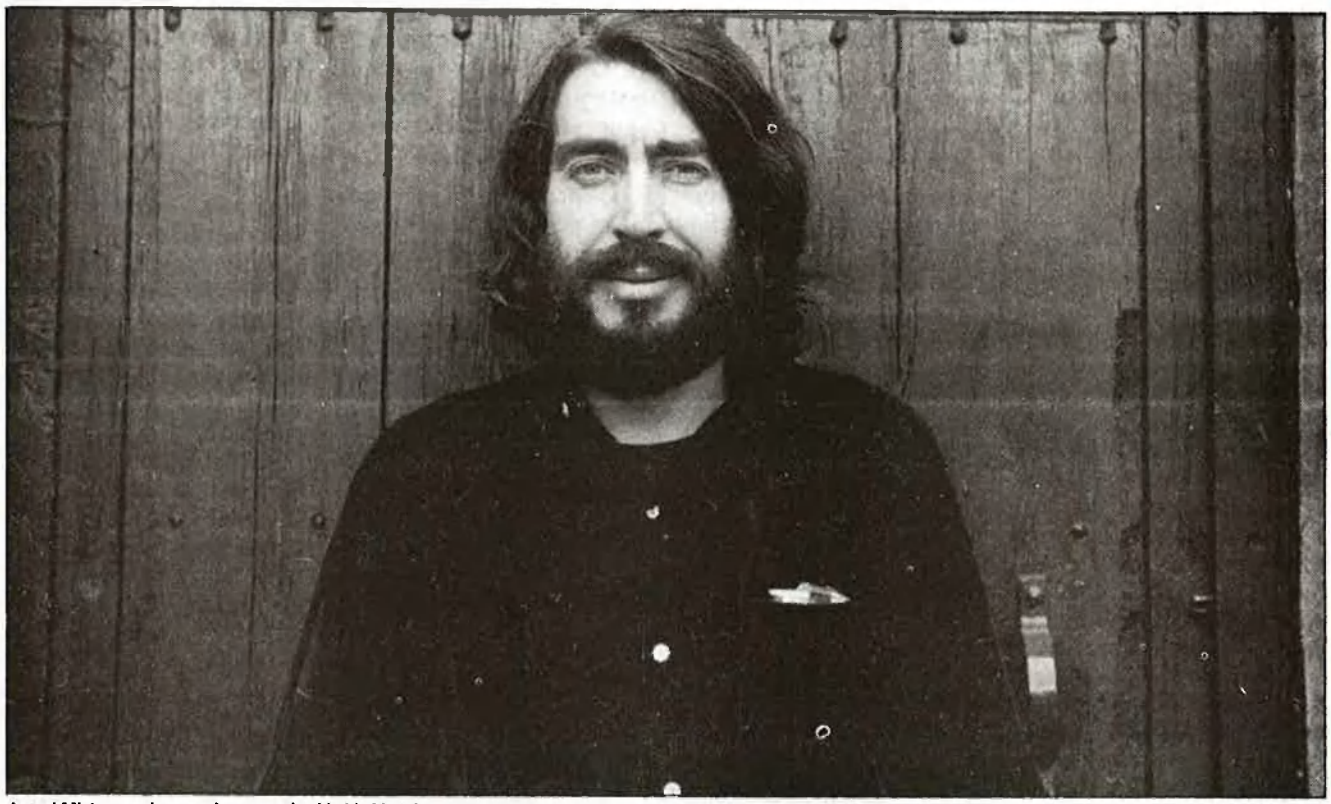

Antoni Miró, un artista que interpreta la vida i la història / Sofia Bofill

Antoni Miró: Pintar pintura

Antoni Miró, pintor d'evolució coherent i constant, viu a la serra i treballa el seu art amb la voluntat d'arribar a la gent. D'idees clares i fidels pel que fa al seu país, la seua obra darrera, «Pinteu Pintura», s'ha exposat recentment a Suïssa.

Vicent BERENGUER
i Joan Vicent HERNÀNDEZ

«Molt a migjorn del nostre país rar, aguaita nit un solitari far», diu Salvador Espriu d'Antoni Miró, en els primers versos del poema homenatge que s'inclou en el catàleg de la mostra que se celebrà a la ciutat suïssa de Winterthur, del 13 de novembre al 15 de desembre d'enguany.

Per ara fa deu anys que Antoni Miró ha volgut tornar a aguaitar el seu país des de la seua terra, al Mas del Sopalmo, prop d'Alcoi, entre garriga, pins i carrasques, que és el refugi o l'illa on un pintor viu allunyat del món. Però no és així ni de bon tros. Com diu Espriu: «Miró té els ulls vigilant», i, pensant que sempre hi ha un futur, aconsella i denuncia: «Pinteu Pintura», que és una manera més, la seua, de manifestar que no li acaba d'agradar com rutllen les coses. A través dels seus personatges actuals, interpreta la vida i la història.

El País Valencià és una constant en tota l'obra, amb un llenguatge plàstic que evoluciona paral·lel a la societat. Obra ambiciosa i sense límits. Miró és una veu que intenta constantment entaular un diàleg compromès, en una lluita contra tota mena d'opressió, vinga d'on vinga.

L'artista és ben conscient «de la realitat d'on sorgeix, una referència de partida i de tornada» que cal avivar i potenciar. La temàtica nacionalista és un «material» en constant renovació, un aprofundiment en la història d'un poble, «amagada sempre, quan no manipulada».

Miró mira

Antoni Miró ha intentat de situar-se, des de les primeres obres, pels anys seixanta-i-pocs, «fora dels corrents fàcils de la pintura convencional». Quan en 1965 funda el grup Alciart, amb Masià i Mataix entre altres —un col·lectiu de pintors amb la intenció de «fer país, cosa en la qual tots anaven en aquell temps; ara va cadascú més pel seu compte»—, fa una elecció que no ha resultat còmoda, però sí fructífera, basada en «la constància i en la fidelitat a uns principis», que han trobat l'eco del públic i la connexió amb altres pin-

tors en la mateixa línia del «Realisme social».

Una definició que s'ha ajustat, a posteriori, a la pràctica pictòrica de Miró —«ha estat una qüestió casual»—, com també ha estat casual, segons ell, la popularitat assolida, en certs sectors socials de terra nostra i a l'estranger, sobretot.

Continue sent un cas a banda dels muntatges comercials.

De jove, la seua preocupació va ser fer un art popular que pogués arribar a la gent, d'ací l'obra gràfica i múltiple, econòmica i accessible per a tothom, cosa que responia «a una preocupació social i no pas pensant en la visió comercial del moment». A la llarga, hem vist que això ha implicat fer l'obra que volia i «prescindir un poc de fer una obra que siga vendible». Aquesta línia de treball el duu, el 1972, a formar el Gruppo Denunzia, amb Rinaldi, Pacheco, Comencini i De Santi, a Brescia (Itàlia).

Amb aquest grup, «no feiem grans coses, però sí que ens movíem a un nivell popular molt intens, no eren coses molt selectes ni amb grans pretensions, però sí acostades al poble. Hi havia una intenció de lluita, de denúncia dels fets diaris que no es solucionen mai».

Pel que fa a Barcelona, Miró diu que «curiosament, jo, que sempre defense la unitat cultural dels Països Catalans, pense que en la pintura hi ha dos mons molt diferents. Catalunya sempre ha estat més al dia, més connectada internacionalment, en canvi, el País Valencià ha estat evolucionant dins de si mateix».

«Els valencians hem tingut en alguns moments connexions amb corrents internacionals, però el seguiment no ha estat clar. El pintor valencià, generalment, quan veu una cosa, se la pensa, va fent-s'ho seu a poc a poc, és molt més barroc, treballa molt la seua obra i s'ho fa al seu aire.»

Miró es mostra partidari dels col·lectius i de la relació entre els artistes, «el problema és que, generalment, són molt individualistes, cosa que duu la mateixa professió». Ell es troba avesat a un treball solitari i aïllat també; per això, a voltes, la conversa costa, mesura ben bé tots els mots. Però reconeix que hi ha una bona relació amb els pintors del País Valencià i grups amb moltes afinitats.

Actualment, troba a faltar un col·lectiu «que tinga una continuïtat, que hi haja un portaveu per a pressionar davant les institucions».

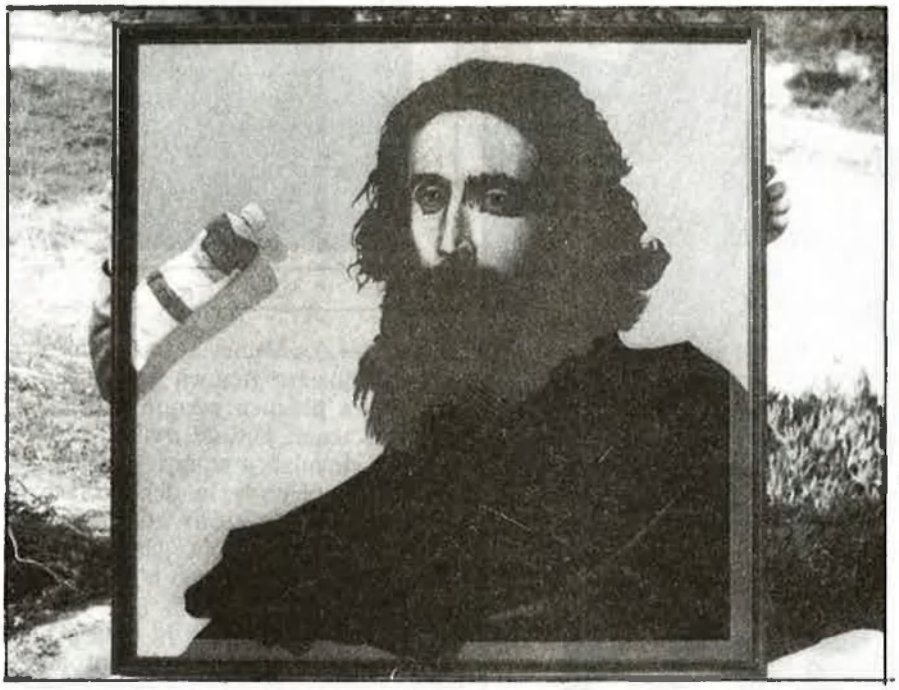

Sant Pau fumat

La darrera proposta

Des de 1980 treballa la proposta «Pinteu Pintura», «contra totes les barbaritats que es fan». Davant el típic i el tòpic, proposa que «es pinten quadres ben pintats». «Tracte d'analitzar d'alguna manera els personatges que han arribat a nosaltres a través de la pintura, perquè no hi havia un altre mitjà en el seu temps. No intente fer el retrat que podria fer el pintor en el seu temps, sinó analitzar-lo, situar-lo històricament.»

Hi trobem pintors coneguts, com Joan de Joanes, Zurbaràn, Goya, Velázquez i altres. Les sèries d'Antoni Miró ara es fan cada volta més llargues: «des de fa cosa de quatre anys, produesc molt menys, però l'obra està més treballada».

Sempre ha volgut endinsar-se cada volta més en el treball que té entre mans; això, comença a trobar-ho ara perquè «continue sent un cas a banda dels muntatges comercials, dels quals he anat apartant-me cada volta més». Actualment l'obra que fa resultarà cara per força, ja que l'acumulació de temps i treball és enorme, fet que no quadra amb el mercat de les galeries.

El risc del compromís

És ben fàcil que durant una conversa amb Antoni Miró se li escape més d'una volta que «sempre m'ha agradat el camp, les meues serres». Aquest vici d'agafar-se a la realitat, la seua, i al seu país petit, remou una reflexió preocupada sobre una política cultural no massa ben endreçada, i no diguem ja a nivell estatal, sinó dins del País Valencià. «Tot i que hi ha iniciatives de recuperació, que mai no acaben de complaure, aquestes solen durar de Nadal a Sant Esteve».

Per a Miró, un altre problema antic i preocupant és l'activitat que es desenvolupa a les comarques del sud: el cas d'Alacant i el provincialisme que es disfressa de mil màscares. «El joc subtil i ingenu de la llibertat d'expressió i la democràcia a Alacant és preocupant, naturalment per a l'art, entre altres coses.» Per a una persona amb ulls ben oberts, «no es veu massa clar com volen encabir-

Quan la *vida privada* és l'escàndol públic d'una societat

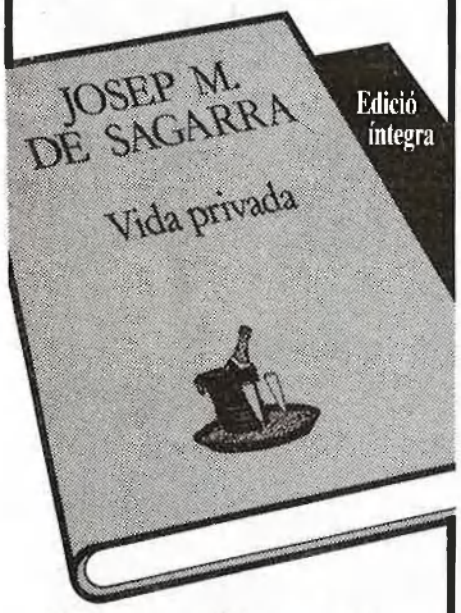

volum 201

i també

Al far, Virginia Woolf
Eugènie Grandet, H. de Balzac

A tot vent
Els llibres taronja

Desitjo rebre més informació sobre aquesta col·lecció 18
Nom .....
Adreça .....
Població ..... Telèfon .....

Edicions Proa
Provença, 322 • 08037 Barcelona

De venda a llibreries

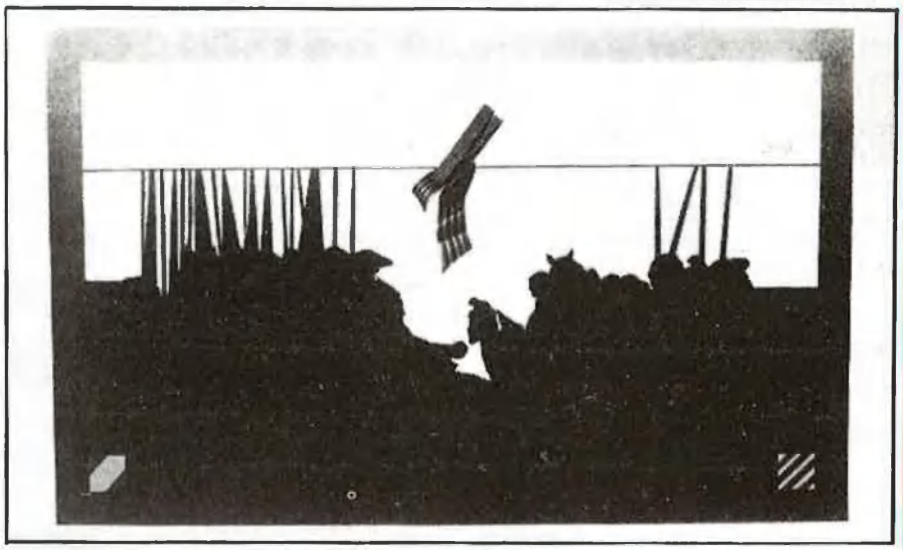

Les llances

nos certes coses unes autoritats provincials que ara preguen perquè cantem i ara preguen perquè callem». Els fets tenen poc de trellat, i, als pintors vinculats a aquestes latituds, no els és còmoda la denominació d'origen «expresión alicantina» («d'Alacant província, clar»), talment una cava, quan no n'hi ha cap d'Alacant.

És comprensible que hi haja gent al marge del muntatge de les autonomies i tot el seu laberint, però, a Antoni Miró, li costa més d'entendre que hi haja gent amb una ideologia molt semblant a la seua que pinte obres dins de l'abstracció pura. Per a Antoni Miró, és evident «que són gent bona, però no fan una pintura compromesa, no tan compromesa».

A cavall de 1985, els estaments continuen fugint d'Antoni Miró com el dimoni a la creu («faig quadres i s'ha acabat»), però és evident que ell ha estat dels qui han lluitat i han parat la cara rebent bescollades. Malgrat això i continuar oficialment en l'ombra, secretament se li nota l'acceptació que s'ha guanyat la seua obra en uns camins oberts a pols. Quan s'hauria de comprendre que darrere de cada artista hi ha una persona que pensa i té unes opinions, avui encara es vol crear un clima de tolerància i enganys per tal de presentar l'art com una manifestació exquisida, al marge del compromís personal. «La meua obra implica una ideologia d'esquerres i, en gran mesura, també hi ha un compromís amb la meua nació, que no és la que diuen que és la de tots. Molts de nosaltres pintem amb idees i expressem les nostres idees: volem anar cap a un món de justícia, sense demagògia.»

Ignorància oficial

Antoni Miró no es preocupa massa perquè els estaments l'ignoren. Això és relatiu per a ell, ja que no és dels qui porfidieja ajudes: «si no vénen, ja vindran, i si no vénen, ja s'apanyaran». Però lamenta molt que «un poble subdesenvolupat culturalment podria aconseguir ser una potència en pintura, fet real, encara que pot semblar insòlit».

Les seues reflexions tenen algun esguit sobre el govern valencià, el qual no assumeix la realitat valenciana, ni acaba d'aglutinar determinades àrees que es troben en una situació d'oblit vitalici, llevat de quatre casos comptats que es donen esporàdicament. No és massa optimista pel que fa al futur: «en tenim per a estona, i com no es pot suposar que algunes persones ens canvie "la fama", hem de fer pel nostre compte el que puguem: treballar, perquè em fa la impressió que estem igual que estàvem».

Les opinions d'Antoni Miró poden semblar amerades d'una certa amargor o frustració, però són una reflexió serena, fruit d'una observació atenta de l'entorn, no exempta d'esperança. En ocasions, convida al somriure irònic, perquè no oblida que hi ha «els altres», els qui tenen el ganivet al coll constament, amb els quals es solidaritza fent oix de totes les modes que corren, irreverent pintant pintura, «en un combat que mai no vol repòs», diu Salvador Espriu.